

**Інформаційні матеріали до проведення консультацій з громадськістю – засідання за круглим столом на тему:
«Дифтарифи на електроенергію у світлі впровадження нового ринку електричної енергії»**

11.06.2017 набрав чинності Закон України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон), відповідно до якого запроваджується реформування ринку електричної енергії. Так, Законом передбачено, з одного боку, державне регулювання монопольних ринків (передача та розподіл електричної енергії), з іншого – запровадження конкурентних механізмів функціонування ринку електричної енергії, розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку електричної енергії (виробництво та постачання), вільний вибір контрагентів та забезпечення права споживача обирати постачальника електричної енергії. Тобто, на оптовому і роздрібному ринках електричної енергії має діяти принцип вільного ціноутворення.

З 01.01.2019 відбувся перший етап впровадження нового ринку електричної енергії, зокрема НКРЕКП здійснено заходи з відокремлення діяльності з постачання від діяльності з розподілу електричної енергії, що є необхідним та надважливим чинником для забезпечення конкуренції на ринку електричної енергії.

Згідно з частиною шостою статті 72 Закону, з 01.01.2019 постачання електричної енергії споживачам здійснюється **за вільними цінами**, крім випадків, встановлених цим Законом, а саме, постачання електроенергії споживачам постачальниками універсальних послуг та постачальниками «останньої надії».

Постачання електричної енергії споживачам здійснюється електропостачальниками, які отримали відповідну ліцензію, за договором постачання електричної енергії споживачу. Договір постачання електричної енергії споживачу укладається між електропостачальником та споживачем та передбачає постачання всього обсягу фактичного споживання електричної енергії споживачем у певний період часу одним електропостачальником.

Слід відмітити, що пріоритетним завданням вдосконалення державної тарифної політики в електроенергетиці, визначеним у Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2016 № 294 та схваленій постановою Верховної Ради України від 14.04.2016 № 1099-VIII, є ліквідація перехресного субсидіювання, забезпечення прозорості встановлення тарифів.

Водночас, пунктом 3 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону передбачено, що до дати початку дії нового ринку електричної енергії НКРЕКП має забезпечити відсутність перехресного субсидіювання між різними категоріями споживачів. Відповідно до Закону датою початку дії нового ринку електричної енергії визначено 01.07.2019.

Крім того, статтею 7 Закону передбачено, що ціни та тарифи на ринку електричної енергії, що регулюються державою, не повинні, зокрема, допускати перехресного субсидіювання між користувачами системи.

У зв'язку з вищезазначеним, на виконання Закону з 01.01.2019 тарифи, диференційовані за періодами часу (для непобутових споживачів), які визначалися згідно з постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 20.12.2001 № 1241 «Про тарифи, диференційовані за періодами часу» (далі – Постанова № 1241), втратили чинність згідно з постановою НКРЕКП від 23.08.2018 № 894.

Разом з тим, визнання Постанови № 1241 такою, що втратила чинність, забезпечило зменшення перехресного субсидіювання між різними категоріями споживачів на 3,5 млрд грн.

Варто зазначити, що до впровадження повномасштабного ринку електричної енергії продовжує функціонувати Оптовий ринок електричної енергії України, на якому ціна електричної енергії формується погодинно та пропорційно добовому графіку навантаження, а саме, у періоди максимального навантаження Об'єднаної енергетичної системи України ціна на електричну енергію найвища, у періоди мінімального навантаження – найнижча. Відповідно, енергопостачальник має змогу формувати ціну на електричну енергію для споживача з урахуванням рівня погодинної ціни на електричну енергію в Оптовому ринку електричної енергії України. При цьому, прилад обліку споживача має дозволяти фіксувати обсяг споживання електричної енергії у розрізі кожної години доби, а площадка вимірювання споживача має бути віднесена до групи "а". Порядок віднесення площадок вимірювання споживачів до групи "а" визначено Тимчасовим порядком визначення обсягів купівлі електричної енергії на оптовому ринку електричної енергії електропостачальниками та операторами систем розподілу на перехідний період до дати початку дії нового ринку електричної енергії, затвердженим постановою НКРЕКП від 28.12.2018 № 2118 (далі – Тимчасовий порядок).

Отже, споживачі електричної енергії, які користувалися тарифами, диференційованими за періодами часу, мають змогу, за умови забезпечення погодинного обліку електричної енергії, обрати відповідного електропостачальника та укласти з ним договір із застосуванням цін, що враховують добовий графік споживання електричної енергії.

Відповідно до Закону та Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 (далі – Правила), електропостачальник до укладення зі споживачем договору про постачання електричної енергії споживачу має надати інформацію про істотні умови договору та про наявний вибір комерційних пропозицій.

Споживач перед укладенням договору про постачання електричної енергії споживачу має ознайомитись з умовами постачання електричної енергії, правами та обов'язками, обрати відповідну комерційну пропозицію та зазначити її у заяві-приєднанні до умов договору. Обрана споживачем комерційна пропозиція є додатком до укладеного відповідним електропостачальником та споживачем договору.

Законом передбачено, що споживач, зокрема має право змінювати електропостачальника на умовах, визначених Законом та Правилами.

Процедура вибору та зміни електропостачальника електричної енергії здійснюється відповідно до Правил.

При цьому необхідно відмітити, що діючими нормативно-правовими актами не передбачено застосування тарифів, диференційованих за періодами часу, постачальниками універсальних послуг. Для застосування тарифів, диференційованих за періодами часу, споживачу необхідно звернутись до електропостачальників, які постачають електричну енергію за вільними цінами.

Перелік постачальників, які уклали договори на розподіл електричної енергії з операторами систем розподілу та відповідно планують постачання електричної енергії на території відповідної області наведені на веб-сайтах операторів систем розподілу.

Крім цього повідомляємо, що на сьогодні НКРЕКП опрацьовує зміни до Тимчасового порядку з метою розповсюдження групи "а" на споживачів, які мають зонний, а не погодинний облік.